

DEMOKRACIJA

Leto VI. - Štev. 40

Trst - Gorica 3. oktobra 1952

Demokracija naj bo dosledna!

Slušimo in tudi dejstva nam vsak dan potrjujejo, da živimo danes v enem največjih idejnih spopadov, do katerih je doslej prišlo v človeški zgodovini. Na nepravi poti so tisti, ki misijo, da gre pri vsem same za interes posameznih držav in skušajo v tem smislu razlagati, svetovno dogajanje. Vsi takoj doživljajo potem nujna razodovanja in načrti, ki so jih na takih osnovah kovali, se rušijo kakor papirnatigradi. V ospredju današnje borbe namreč ni vrason d'Etat (državna korist), ta ali o ozemeljski zahteva posamezne velesile ali njenih zaveznikov.

S prav redkimi izjemami vse so glasno ugotavljajo, da stote stvari zato, zato bi bila upravljeno pričakovati, da bosta oba današnja tabora gledala, da ostajata v usakem primeru in v vseh vprašanjih zvezeta svoji izpovedani ideji, da je nikjer ne izigrata, a še takoj manj celo z uradnimi ukrepi zanikata. Ce bi eden ali drugi napravil kakakega, s čimer bi kršil pravkar podprtano vodila, potem bi namreč pokazal, da eno govoriti, a drugo dela. Kje naj potem ljudje verujejo vsem morebiti še tako lejim in zapeljivim besedam?

Nimamo nujna, da bi danes obravnavali napake, ki jih dela glede tege vzhodni svet, kateremu načeljuje Sovjetska zveza. Mislimo pa, da se prav nič ne motimo, če ugotovljamo, da imajo demokracije v primerjavi s komunizmom vse izgleda, da izvojujejo končno zmago v svojo korist. Toda to velja pod enim pogojem: da bodo iskrene in da bodo svoja izpovedana gesla tudi dejansko uresničevale.

Nič ni namreč hujšega, nič ne deluje po svojem vplivu bolj uničujoče kakor razočaranje! Tega vodilni demokratični državniki, a tudi njihovi podrejeni izvrševalci ne bi smeli nikdar pozabiti!

Vkljub vsej tako enostavni jačnosti in logičnosti teh resnic pa že ob povsem pogledu na naso najbljžo okolico lahko ugotovimo, kako presenetljivo veliko mora biti še vedno število tistih, ki se do teh spoznanj še niso dokopali, ali pa jih poznajo, a se namenoma po njih ne ravljajo.

Samo par dejstev.

Sedem let po porazu fašizma v Trstu Slovencem še vedno ni povrnjena skoda, ki so jo utrpteli pod propadlim diktatorskim režimom. Ista vojaška uprava, ki je znala povrniti to skodo Zidom, se izgovarja, da za Slovence ni prisotna!

Kadar zahtevajo Slovenci v Trstu odpravo vseh tistih zakonskih predpisov fašističnega izvora, ki so v očitnem nasprotju s priznanimi človečanskimi pravicami, kar je odprava prepovedi uporabe slovenskega jezika na sodiščih, zakske ustaltev in ureditev slovenskih šol, se ista vojaška uprava spet izgovarja na svojo začasnost, kakor da bi bila ta začasnost zadosten in primeren izgovor tudi za tako rekoč trajno in izvajno gaženje demokratičnih načel!

Petindvajset odstotkov prebivalstva anglo-ameriške cone je se vedno brez najmanjšega zastopstva pri glavnih uradih, ki upravljajo z našim področjem. Pač pa je isti zahodni svet, ki je odgovoren za delo vojaške uprave, ne glede na njen začasnost, izročil funkcionarje, neke sosednje države večino uprave na tem področju!

Pa nikar ne mislite, da je samo pri nas tako. Tudi koroški Slovenci so že nekajkrat dobili odgovor avstrijskih oblastev, ki so sporočili, da slovenski zahteve ne morejo vzeti v pretres, ker ni primeren urad, ki bi lahko reševal manjšinske zahteve! Zanimivo je, da se to dogaja na področju, ki je prav tako pod upravo ene izmed zahodnih velesil!

To je samo par primerov politike, zaradi katere bi moral zardeti vse pravi demokrat in svobodnjak, ki nosi za to le trohico odgovornosti. Nekoc bodo ti primeri služili zgodovinarjem kot dokumenti kritikovnosti, ki je vladalo v govorih krogih demokratičnega sveta. Skrajni čas je torej, da se demokratični svobodoljubivi tabor zavre, kako mu tako izigravanje in gaženje izpovedanih načel škodi in kako s tem dejansko ruši uspehe svoje ideje in propagade. To občutimo posebno mi, ki se na meji zaslužene jugozahodne Evrope borimo za svetle ideale demokracije.

Ce je pri odgovornih krogih kaj razuma in iskrenosti, potem bi moral biti naš svarilen glas bolj upoštevan kot glas tistih, ki isčejo v našem tlačenju le svojo sebično korist. ***

Trst in njegove zveze z zaledjem

Zakaj se Trstu odtegujeta zanj in za njegov promet zgrajeni progjužne in karavanske železnice? Vprašanje je za Trst življenjskega pomena

Do druge svetovne vojne sta večali Trst s Srednjim Evropo (Avstrija, južno Nemčijo, Češkoslovaško, Ogrsko in Jugoslavijo) predvsem države in skušajo v tem smislu razlagati, svetovno dogajanje. Vsi takoj doživljajo potem nujna razodovanja in načrti, ki so jih na takih osnovah kovali, se rušijo kakor papirnatigradi. V ospredju današnje borbe namreč ni vrason d'Etat (državna korist), ta ali o ozemeljski zahteva posamezne velesile ali njenih zaveznikov.

S prav redkimi izjemami vse so glasno ugotavljajo, da stote stvari zato, zato bi bila upravljeno pričakovati, da bosta oba današnja tabora gledala, da ostajata v usakem primeru in v vseh vprašanjih zvezeta svoji izpovedani ideji, da je nikjer ne izigrata, a še takoj manj celo z uradnimi ukrepi zanikata.

In nova karavansko-turska proga, končana l. 1906:

Trst - Jesenice - Podrožica - Celovec - Sv. Vid na Glini - Dunaj - Jesenice - Podrožica - Beljak - Solnograd - Linc - Praga - Solnograd - Monakovo.

Po novi karavansko-turski progi je bila skrajšana razdalja s Prago za 110 km, z Draždani za 86 km in Monakovim za 174 km, tako da je bila razdalja Trst-Dunaj znižana na 534 km in Trst-Monakovo na 531 km.

Proga južne železnice in nova proga preko Jesenice sta popolnoma zadostovali za ves tržaški železnični promet s svojim zaledjem do prve svetovne vojne, da ne govorimo o prometu po prvi vojni, ki ni nikoli dosegel prometa iz leta 1913.

Po drugi svetovni vojni sta bili dve za Trst življenjski progi skoraj popolnoma izloženi iz tržaških prometnih zvez in skoraj ves promet Trsta s svojim zaledjem je bil usmerjen preko Vidma in Trbiža. Enotarna, preobremenjena in strma proga Trst - Videm - Trbiž ne zadostuje zahtevam tržaškega prometa, zlasti odkar je leta 1949 dosegel raje preko Italije. Druga ovira je zahteva po posebnem vizumu za prehod (tranzit) preko Ju-

goslavije. Pred vojno tega ni bilo. Kdo je potoval n. pr. iz Trsta na Dunaj, je izročil na Raketu ali v Podgoru kontrolnemu organu svoj potni list in dobil ga je v Mariboru odnosno na Jesenicah nazaj, ne da bi bil potreboval tranzitni vizum. Med Italijo in Avstrijo ter nekaterimi drugimi državami je sploh odpravljen vizum na potni listih, zato vsi potniki iz tujih držav raje potujejo preko Italije v Trst, ki je bil takrat pod fašistično Italijo, bi morali voziti tudi sedaj, ko je Trst na STO-ju.

Ovire je treba odstraniti za vso ceno v interesu Trsta in STO-ja in tudi v interesu Jugoslavije same. Ena takih ovir je strogost in birokratijo jugoslovanskih organov, ki opravljajo kontrolo na mejah. Zato se potniki izogibajo jugoslovanskega ozemlja in potujejo raje preko Italije. Druga ovira je zahteva v interesu svobodnega tržaškega ozemlja, ki je bil proti Jugoslaviji.

Sedem let po končani vojni bi bil čas, pa naj le vlada v kaki državi komunistični režim, da država, preko katere tečejo mednarodne železnične zveze, olajša do skrajnih mej kontrolo nad tranzitnimi potniki, ter da jim zajameči nemoten pehod preko svojega ozemlja, in to v prvi vrsti v interesu svojega ugleda in v interesu svobodnega tržaškega ozemlja.

Britanska vlada odločeno zavrga tradicije omemjene spomenice, da bi memorandum o sporazumu iz dne 9. maja med vladama Združenega kraljestva in Združenih držav nadaljevalo upravljanje del Tržaškega ozemlja in da tam v pomoč pri tej upravi vzdržujejo male vojaške kontingente, ki v celoti ne presegajo število deset tisoč, kot je določeno v mirovni pogodbi z Italijo, je v smislu obveznosti, ki jih je prevzel Združeno kraljestvo z Združenimi državami po členih 1 in 5 (A) priloge 7 te pogodbe.

Britanska vlada tudi zavrača obtožbo, da bi vlad Združenega kra-

ljestva in Združenih držav skušali utrditi vojaško okupacijsko vlado Svobodnega tržaškega ozemlja za nedoločeno dolgo dobo z namenom, da ohrani anglo-ameriško vojaško in pomorsko oporišče, ki je bilo nezakonito ustanovljeno v Trstu.

Britanska vlada znova potrjuje izjavjo, izreceno že v spomenici z dne 16. junija 1950, da niti Združeno kraljestvo niti Združene države niso nikdar imele v Trstu pomorsko oporišče ali sploh kakih pomorskih naprav. To, da Združeno kraljestvo in Združene države nadalje upravljajo del Tržaškega ozemlja in da tam v pomoč pri tej upravi vzdržujejo male vojaške kontingente, ki v celoti ne presegajo število deset tisoč, kot je določeno v mirovni pogodbi z Italijo, je v smislu obveznosti, ki jih je prevzel Združeno kraljestvo z Združenimi državami po členih 1 in 5 (A) priloge 7 te pogodbe.

V odgovor na obtožbo ministrica, ki jih vsebuje tudi njegova spomenica z dne 17. novembra 1951, češ da sta vlad Združenega kraljestva in Združenih držav krivi za izvajanje uveljavitve mirovne pogodbe z Italijo glede Trsta, mora britanska vlada poudariti, da je zato, da ni bilo mogoče izvršiti odnosne pogodbe, odgovorna predvsem sovjetska vlada, katere vedenje je po sklepu pogodbe prvo omogočilo izvajati določila, ki jih ta vsebuje.

Podobno noto so izročile Kremlju tudi Združene države.

Tržaški mestni svet

Na sejah 26. in 30. septembra so še vedno razpravljali o tako imenovanih nujnih sklepih obč. odbora, predloženih v obdobjev mestnemu svetu.

Med drugim so sklenili tudi poizvedovanje občinskih takš na kisle vo- de in praške ter na gorivo sploh (drva, premog, bencin, plin in električno).

Radi bi vprašali voditelje Besednjakove SKSZ, kako razlagajo dejstvo, da ena in ista resolucija, z istim sporazumno sprejetim besedilom, lahko pomeni v očeh pravovernih titovcev kondominij, v očeh sopotniških »krščansko-socialcev« pa... uveljavljanje mirovne pogodbe?

Ce bi res Besednjakova SKSZ bila za popolno uveljavljanje mirovne pogodbe, zakaj ni volil njen zastopnik resolucije, ki se ne sključuje na nikaka »učinkovita jamstva«. Ogiba se besede »kondominij na vse mogoče načine. Na dolgo tolmach, kako je za SKSZ samo važna slovenska skupnost in program Liste slovenske skupnosti. Svetniku Floridanu je vsega tega nejasnega govorjenja dosti in zahtevi proti Legisi: »Povej, če si za kondominij ali ne« Legisa odgovori: »SKSZ se ne more točno opredeliti o raznih predlogih, ki so v zadnjem času padli glede STO-ja, ker jih točno ne poznamo!«

Dr. Skerk in Legisa nimata poguma odgovoriti in sedita brez besede.

Resolucije gredo nato na glasovanje: resolucija večine dobi 11 glasov, resolucija manjšine pa 9.

Radi bi vprašali voditelje Besednjakove SKSZ, kako razlagajo dejstvo, da ena in ista resolucija, z istim sporazumno sprejetim besedilom, lahko pomeni v očeh pravovernih titovcev kondominij, v očeh sopotniških »krščansko-socialcev« pa... uveljavljanje mirovne pogodbe?

Ce bi res Besednjakova SKSZ bila za popolno uveljavljanje mirovne pogodbe, zakaj ni volil njen zastopnik resolucije, ki se ne sključuje na nikaka »učinkovita jamstva«. Ogiba se besede »kondominij na vse mogoče načine. Na dolgo tolmach, kako je za kondominij ali ne« Legisa odgovori: »SKSZ se ne more točno opredeliti o raznih predlogih, ki so v zadnjem času padli glede STO-ja, ker jih točno ne poznamo!«

Dr. Skerk potrdi v imenu neodvisnih (v nabrežinski obč. dvorani sestira kar dve tretjini vse skupine!) omenjene resolucije, ki se ne sključuje na nikaka »učinkovita jamstva«. Ogiba se besede »kondominij na vse mogoče načine. Na dolgo tolmach, kako je za SKSZ samo važna slovenska skupnost in program Liste slovenske skupnosti. Svetniku Floridanu je vsega tega nejasnega govorjenja dosti in zahtevi proti Legisi: »Povej, če si za kondominij ali ne« Legisa odgovori: »SKSZ se ne more točno opredeliti o raznih predlogih, ki so v zadnjem času padli glede STO-ja, ker jih točno ne poznamo!«

Dr. Skerk potrdi v imenu neodvisnih (v nabrežinski obč. dvorani sestira kar dve tretjini vse skupine!) omenjene resolucije, ki se ne sključuje na nikaka »učinkovita jamstva«. Ogiba se besede »kondominij na vse mogoče načine. Na dolgo tolmach, kako je za kondominij ali ne« Legisa odgovori: »SKSZ se ne more točno opredeliti o raznih predlogih, ki so v zadnjem času padli glede STO-ja, ker jih točno ne poznamo!«

Ce bi res Besednjakova SKSZ bila za popolno uveljavljanje mirovne pogodbe, zakaj ni volil njen zastopnik resolucije, ki se ne sključuje na nikaka »učinkovita jamstva«. Ogiba se besede »kondominij na vse mogoče načine. Na dolgo tolmach, kako je za kondominij ali ne« Legisa odgovori: »SKSZ se ne more točno opredeliti o raznih predlogih, ki so v zadnjem času padli glede STO-ja, ker jih točno ne poznamo!«

Ce bi res Besednjakova SKSZ bila za popolno uveljavljanje mirovne pogodbe, zakaj ni volil njen zastopnik resolucije, ki se ne sključuje na nikaka »učinkovita jamstva«. Ogiba se besede »kondominij na vse mogoče načine. Na dolgo tolmach, kako je za kondominij ali ne« Legisa odgovori: »SKSZ se ne more točno opredeliti o raznih predlogih, ki so v zadnjem času padli glede STO-ja, ker jih točno ne poznamo!«

Ce bi res Besednjakova SKSZ bila za popolno uveljavljanje mirovne pogodbe, zakaj ni volil njen zastopnik resolucije, ki se ne sključuje na nikaka »učinkovita jamstva«. Ogiba se besede »kondominij na vse mogoče načine. Na dolgo tolmach, kako je za kondominij ali ne« Legisa odgovori: »SKSZ se ne more točno opredeliti o raznih predlogih, ki so v zadnjem času padli glede STO-ja, ker jih točno ne poznamo!«

Ce bi res Besednjakova SKSZ bila za popolno uveljavljanje mirovne pogodbe, zakaj ni volil njen zastopnik resolucije, ki se ne sključuje na nikaka »učinkovita jamstva«. Ogiba se besede »kondominij na vse mogoče načine. Na dolgo tolmach, kako je za kondominij ali ne« Legisa odgovori: »SKSZ se ne more točno opredeliti o raznih predlogih, ki so v zadnjem času padli glede STO-ja, ker jih točno ne poznamo!«

Ce bi res Besednjakova SKSZ bila za popolno uveljavljanje mirovne pogodbe, zakaj ni volil njen zastopnik resolucije, ki se ne sključuje na nikaka »učinkovita jamstva«. Ogiba se besede »kondominij na vse mogoče načine. Na dolgo tolmach, kako je za kondominij ali ne« Legisa odgovori: »SKSZ se ne more točno opredeliti o raznih predlogih, ki so v zadnjem času padli glede STO-ja, ker jih točno ne poznamo!«

Ce bi res Besednjakova SKSZ bila za popolno uveljavljanje mirovne pogodbe, zakaj ni volil njen zastopnik resolucije, ki se ne sključuje na nikaka »učinkovita jamstva«. Ogiba se besede »kondominij na vse mogoče načine. Na dolgo tolmach, kako je za kondominij ali ne« Legisa odgovori: »SKSZ se ne more točno opredeliti o raznih predlogih, ki so v zadnjem času padli glede STO-ja, ker jih točno ne poznamo!«

Ce bi res Besednjakova SKSZ bila za popolno uveljavljanje mirovne pogodbe, zakaj ni volil njen zastopnik resolucije, ki se ne sključuje na nikaka »učinkovita jamstva«. Ogiba se besede »kondominij na vse mogoče načine. Na dolgo tolmach, kako je za kondominij ali ne« Legisa odgovori: »SKSZ se ne more točno opredeliti o raznih predlogih, ki so v zadnjem času padli glede STO-ja, ker jih točno ne poznamo!«

VESTI Z GORIŠKEGA

Za vrnitev Červinjana pod Gorico

Pokrajinski tajnik demokrščanske stranke, ing. Gelserino Graziato, je v nedeljo 28. septembra prispebil v *Gioriale di Trieste* daljši članek, v katerem poudarja potrebo o vrnitvi červinjanskega okraja pod gorisko pokrajinou, kamor je vedno spadala, dokler je fašizem ni odtrgal od nje in prikujučil k videnemu.

Ing. Graziato pravi, da bi z vrnitvijo červinjanskega okraja mogo priporočili gospodarski oživitvi naše dežele. Medtem ko so prebivalci červinjanskega okraja, pa tudi trgovci in industrijski voljni vrneti se pod Gorico, saj jih na Gorico vežejo stari spomini, trdi ing. Graziato, da se temu upirajo komunistični župani, ki upravljajo vedno občinskega okraja. Zato jih poziva, naj se ne ozirajo na ukaze in navodila, ki jim prihajajo iz Vidna, ter naj raje zahtevajo od vlade zakonski ukrep za vrnitev pod Gorico, kot to predpisuje ustava.

Poziv ing. Graziata, ki govoril v imenu svoje pokrajinske demokrščanske stranke, je nedvomno upravljen. Se bolj upravljati pa so razlogi, ki jih v svojem članku izvaja, saj je vendar samo po sebi razumljivo, da goriska pokrajina ne more živeti in obstojati v teh razmerah s samo 130 tisoč prebivalci, medtem ko jih videmska ima na pol milijon.

Pri tem pripominjam, da je vodstvo Slovenske demokratske zveze v Italiji uvidelo to potrebo že spomladi 1947, ko je 21. maja tistega leta naslovila na rimsko vlado in konstituiralo svojo spomenico z zahtevo po avtoomniji in po vrnitvi červinjanskega okraja pod Gorico. Tedaj pa so nas vsi nekomunistični italijanski listi poštano ozmrzali z avstrijakantiko, češ da zahtevamo vrnitev Cervinjana in s tem obnovitev Goriske, kot je bila že za časa Avstro-

Ing. Graziatu in demokrščanom ter sploh vsem odgovornim krogom na Goriskem odgovarjamo, da je treba vedno poslušati glas vseh krovov, če hočemo nekaj dosegiti in s tem odpraviti veliko gospodarsko in politično krizo, ki uničuje našo deželo.

Predvsem se morajo demokrščani, kot danes največja stranka na Goriskem, zavedati, da se je treba sprijazniti z dejstvom, da tu živimo tudi Slovenci kot avtohtonno prebivalstvo, ki nas je vrlada dolžna

zaščititi po določilih raznih pogodb in dogovorov, predvsem pa po določilih lastne republike ustaw.

Odpoviti je treba vsa nesoglasja in dati vsakomur pravico, da se izvija politično, kulturno in gospodarsko! Pa bo Goriska živel!

Kominformovski pozdrav visokošolcem

Za obisk v Gorici, ki so ga 13. in 14. septembra morali napraviti italijanski visokošolci z napihjeno nacionalističnim programom in ki se je popolnoma izjavil, so pripravili svoj priljčni lepk tudi kominformisti. Lepaka policija ni dovolila objaviti, ker je vseboval trditve da sta Titovina in Italija vojaško povezani. Toda kominformisti so se pritožili na sodišče, ki je dovoljenje izdal. Tako se je tudi lepk pojavit na zidovih nekaj dni po 14. septembra.

Davki za zemljišča ki ležijo v Sloveniji

Teden je posebno zastopstvo goriskih lastnikov zemljišč, ki ležijo na stranu, uspešno končalo pogajanje z oblastmi iz Solkanu za odmore davkov.

Davki bodo dvolastniki plačevali za 25 odst. manj kot jugoslovenski državljan in bodo imeli pravico do pritožbe zaradi morebitne previsoke odmere.

To pritožbo bodo morali nasloviti na Okrajni odbor v Solkanu in jo kolkovati z 90-dinarsko znamko.

Služba za Slovence pri finančnih stražarskih

Glavno poveljstvo finančnih stražar nudi službo določenemu številu mladeničev z goriske dežele, ki dobro pozna slovenski ali hrvaški jezik. Stari morajo biti od 18 do 28 let in imeti spričevalo vsaj V. razreda ljudske šole. Prednost imajo tisti, ki imajo spričevalo kakšne šole, višje od V. razreda osnovne šole.

Kolikor smo mogli izvedeti, bodo mladeniči (za zdaj jih bodo sprejeli v službo 15) vršili službo tolmačev pri finančnih stražarjih.

S tem je posredno potrjena tudi veljavnost šol s slovenskim učnim jezikom na Goriskem. Hkrati pa

tudi potreba po njihovem obstaju in nujnost, da se slovenski starši zavedajo, kam morajo dati svoje otroke v šolo. Saj se na slovenskih šolah poučuje tudi italienščina z istim programom kot v italijskih!

Prošnjo za sprejem v službo pri finančni straži je treba vložiti do 20. oktobra na: »Comando del Circolo della Guardia di Finanza» v Gorici, ulica Diaz št. 7. Gotovo je, da morajo prizadeti predložiti, kje prošnji tudi šolsko spričevalo in državljanstvo. Sicer pa naj se za pojasnila in navodila vsakodobno neposredno ne gori navezeno poveljstvo v Gorici.

Spet pozivamo slovenske starše, naj svoje otroke vpišejo le v slovenske šole, saj se na teh šolah poučuje tudi italienščina z istim programom kot v italijskih!

Vemo, da se nekateri omahljivec izgovarjajo na vse mogoče načine, z namenom, da opravijo svojo odružitev od slovenskih šol. Tem bomo v božičnosti imenoma dokazali, da so njihovi izgovori neupravičeni, razne obljube pa prazna slama.

Občinska seja v Doberdalu

V nedeljo 21. septembra je bila pod predsedstvom župana g. Mirota Ferletiča seja občinskega sveta v Doberdalu, na kateri so sklenili, da mora nuditi vsaka družina po enega delavca za en dan v tekočem letu in sicer v to prihodnjem letu, in sicer za popravljanje občinskih poti. V tozadovno komisijo je sestavljal izvolil gg. Brunota Parhorja iz Jamelj, Evgena Ferfolja in Stefana Ferletiča iz Doberdoba ter Ivana Lavrenčiča iz Poljan.

Takso na pse je občinski svet določil po sledilec lestvi: 6.000 lir za luksuzne, 2.000 za lovske in 600 za hišne čuvanje. Takso na stroje za kavo je občinski svet povisil.

Vsi trgovci, ki pride v občino in zasede kaj občinskega prostora za prodajo svojega blaga, bo moral odslje plačati določeno takso.

Na tej seji je občinski svet sklenil tudi poviški plačje g. župniku Kreštu, in sicer za polovico več, kot jo je prejemal do zdaj!

To so doživeli romarji na Staro goro

Ko so letosnji goriski slovenski romarji bili na Staro gori pri Cedru, so zeleni slovensko pridigo in petje. Pater, ki je maševal, je sicer obljubil, da bo zelo kratek in deklic. Za prilikom je maševal mons. Novak, ki je tudi držal priložnostno pridigo. Povedal je, da bo prihodnjo nedeljo že lahko maševal naš župnik, g. Stančič, ker je že skoropopolnomuž državel od bolezni, ki ga je prisilila v posteljo za mesec dni.

Smrtni urnik trgovin

S 1. oktobrom je stopil v veljavno zimski urnik trgovin in prodajal. Po tem novem urniku bodo pekarne obratovale od 5.30 do 12.30 in od 16. do 18; mlekarne od 7. do 12. in od 16. do 18.30; prodajalne jenštvin pa od 8. do 12.30 in od 15. do 18.30 ure.

Slovenske otroke in dijake v slovenske šole

Spet pozivamo slovenske starše, naj svoje otroke vpišejo le v slovenske šole, saj se na teh šolah poučuje tudi italienščina z istim programom kot v italijskih!

Vemo, da se nekateri omahljivec izgovarjajo na vse mogoče načine, z namenom, da opravijo svojo odružitev od slovenskih šol. Tem bomo v božičnosti imenoma dokazali, da so njihovi izgovori neupravičeni, razne obljube pa prazna slama.

Važne zakonske odločbe

Do 6. oktobra prijavite premoženja in terjatve v Jugoslaviji

Opozorjam javnost na važno določilo člena 6 zakona od 31. julija 1952, štev. 1131, ki ga je »Gazzetta Ufficiale« objavila 6. septembra 1., in po katemer zapade 6. oktobra rok za prijavo premoženja in ne-premienega premoženja italijskih državljanov ležec v Jugoslaviji, da ne ta način prejmejo lastniki plačilo v smislu dogovora med Italijo in Jugoslavijo od leta 1948. Prijavijo se lahko tudi vse vrste terjatev in pravice, ki jih kdo ima naprem Jugoslaviji ali jugoslovenskim državljanom, odnosno javno dovoljenje!

Vsi ti predpisi veljajo ne glede na nasprotnne predpise obstoječih zakonov pred tem novim, ki velja samo za begunce!

Ce bi kaka občina ali urad za delo zahtevala potrdilo o begunstvu, ga prizadeti še vedno lahko zaprosijo pri prefekturi. Določila zakona od 4. 3. 1952, štev. 137, pa veljajo ne glede na dejstvo, če je komu opcijska izjava že rešena ali ne!

Stavka in kričci brezposelnosti

V petek dopoldne je bila dnevna protestna stavka zaradi slabih gospodarskih razmer na Goriskem. Stavke se je udeležilo delavcev vseh podjetij in tudi občinskih uradnikov. Mestni avtobusi so počivali. V mestnem kinu »Moderno« je med drugimi govoril glavni tajnik Svobodnih sindikatov, dr. Cian, ki je podrobno analiziral gospodarsko stanje goriške dežele in zahteval energično intervencijo vlašči, da pri rešitvi zapletenega vprašanja otvoritve del za namakanje kriminsko - gradisanskega polja.

Tako dr. Cian kakor tudi neki drugi govorniki sta poudarjala, da je kriza na Goriskem nastala zaradi zaledja, ki je bilo priključeno na Jugoslavijo. Ta trditve, ki je popolnoma zgrešena, kar se tiče brezposelnosti, ima seveda namen odvrnit pozornost brezposelnim od zgrešene politike demokrščev.

Zakon za pomoč beguncem

Vse begunce iz bivšega italijskega ozemlja, ki je bilo priključeno k Jugoslaviji ali kakaki drugi državi, opozarjam na določila zakona od 4. 3. 1952, štev. 137, ki

nudijo vsem beguncem pravico do denarnih podprtov in druge ugodnosti.

Tako imajo begunci pravico do vpisa v imenik brezposelnih pri pokrajinskih uradih za delo, v kolikor njihova brezposelnost ni proučljiva.

Sam spadajo tudi primeri smrti, ugrabitev in sploh vse poškodbe, ki so jih povzročile jugoslovenske sile, posamezne in skupne, tudi proti italijskim državljanom slovenskega porekla, v teku zadnje vojne in po vojni.

Pravico do pokojnine imajo tudi vsi, ki so bili poškodovani iz političnih razlogov, tudi po civilnih osebah ali skupinah!

Rok za prošnjo ni se potekel!

Zimski urnik trgovin

Vse begunce iz bivšega italijskega ozemlja, ki je bilo priključeno k Jugoslaviji ali kakaki drugi državi, opozarjam na določila zakona od 4. 3. 1952, štev. 137, ki

nudijo vsem beguncem pravico do denarnih podprtov in druge ugodnosti.

Tako imajo begunci pravico do vpisa v imenik brezposelnih pri pokrajinskih uradih za delo, v kolikor njihova brezposelnost ni proučljiva.

Slovensko zaledje, ki je šlo k svoji matični domovini, je kvečjemu nekoliko rešilo krizo brezposelnosti, ker je marsikater slovenski delavec opustil zaposlitev v Italiji in raje postal doma nastran meje. Izgubo slovenskega zaledja morejo občutiti le goriški trgovci in občina, ker so prišli ob dobiček zaradi prestanka kupljenja s Slovenčem.

Današnji brezposelnici na Goriskem pa niso bodili delat v slovensko zaledje goriškega mesta!

Vojne pokojnine

Do uradnega roka 31. 8. 1952 je bilo predloženih 1.458.514 prošenj za vojno pokojnino. Od tega številja so jih pregledali že preko milijon.

Važno za kmetovalce

K tolmačenju zakona od 25. 7. 1952 štev. 949 sporočamo, da je ponučen, ki jo vlada nudi kmetovalcem, da udeležijo vse poškodbe, ki jih zadržijo za časa zadnje vojne. Oboješenih je bilo 18 ljudi: 4 na smrt, ostalih štirinajst pa na strogi zapored.

Namreč je bilo 15 let.

</div

Smešna plat komunizma

Pogled na mogočnega in dostojanstvenega človeka, kateremu spominsne in pade na tla, se zdi smešen vsem gledalcem pa naj bodo Culu-kafri, Eskimi ali Evropeji. Edina oseba, kateri se ne zdi smešen, je on sam. In čim bolj skuša ostati dostojanstven, tem bolj smešen je.

Modernejša politika je postala zelo dostojanstvena, ali bolje moderni politiki so postali zelo dostojanstveni. Stalo nam poudarjajo, da bi moral te politični izjavi premisljevati, druga spet ni nas morala navdahniti s strahom, skoraj nikoli pa se ne zgoditi, da bi nam dejali, da bi se moral mnogim političnim izjavam pravzaprav smejati. Oglejmo si n. pr. veliko in dostojanstveno sovjetsko vlado. Opazujmo njen svršen napredek. Mahoma pa ji spodrsne in že leži na tleh osmešena pred vsemi.

To pa se ne dogaja samo sovjetski vlad. Komunistom po vsem svetu stalno izpodrava na metaforičnih lupinah. Morda zato, ker pač niso mogli imeti oči uprtih v Moskvo in istočasno gledati, kod stopaš. To se ti lahko zgoditi, ko si najmanj misliš. V govoru o produkciji premoga na primer. Znano nam je, da sovjetske rudarje po 11-mesecnem delu izredno hvalijo, vzpotujejo in jim dajejo mesec dni do pusta. Znano pa nam je tudi, da morajo v rudnikih maršala Konjeva na Češkoslovaškem otroci delati po 8 ur na dan in da mora 50 dečkov ter 85 dekle spraviti iz rudnika 200 tovornih avtomobilov premoga, če nočejo, da bi jim komunistični nadzornik Pracek kazoval z zmanjšanimi obroki hrane in denarnimi globami. Vemo, da v Sovjetski zvezzi sijajo tako moške kot ženske na delo v rudnikih, če da je to delo zaščitno za domovino. Vemo tudi, da so politični kaznjenci obsojeni na prisilno delo. Vsa ta dejstva so nam znana. Nekatera nas napotijo k premisljevanju, druga pa nam vzbujajo strah. Mahoma pa se špomnim na dobrega komunista, ki mu pravijo Adolf Hennecke, in odleže nam. Hennecke, ki je organiziral udarne vzhodnem Berlinu, na preprost in po mojem mnenju izvaren način povečuje produkcijo premoga. Cisto resno priporoča rudarjem, naj se nauče igrať šah. Pri nekem intervjuju je dejal: »igranje šaha povrtevuje produkcijo premoga. Ta igra nas nauči logično misliti in nam tako pomaga, da pridobivamo več premoga. Vsi bi moral znati igrati šah.« Ce naj sklepam po teh njegovih logičnih besedah, tovarš Hennecke ne zna igrati šaha, vendar pa je znanje te igre odlično in se dobro sklada s komunističnim idealom splošne kulture.

Rada si žamšljam, kako stopajo rudarji, ki so jih same mišice, po temnih rovih in mrmrjaju: »Rdeči kmet igra in zmage v 11 potezah.« Ce se bodo komunistični rudarji zdrali temu priporočili, bodo prav tako kulturni kot so komunistični športniki. Kot je namreč izjavil član sovjetske komunistične partije Vostaka: »Za sovjetskega športnika ni dovolj, da je fizično nadčlovek – njegovo prvenstvo v športnem udejstvovanju mora dopolnjevati poznavanje boljeviške zgodovine, filozofije, politične gospodarstva in moralnih plati sovjetskega športa.« Ob teh besedah vstaja pred našimi očmi slika sovjetskih telovadnic, kjer se športniki urijo, da se udeležijo raznih tekem. Medtem ko dva krepka rokoborci preizkušata svojo moč, sedite nju sekundanta vsak v svojem kotu in sklanjata glave nad kapičo filozofske knjige. V neposredni bližini se neka druga dvojica vadi v skakanju in od časa do časa prestane, da se zatopi v naslednje poglavje Marxa. Ob tej sliki se nam zdi, da včasih zasišljeno besede: »Pusti zdaj žogo in nadaljuj z učenjem dialektičnega materializma.« Vse to je smešno pa naj bo povedano v katerem koli jeziku, razen v komunističnem. Saj sem že dejala, da velja tu pravilo, da tisti, katerim se morajo drugi smejati, sami ne vedo, da so smešni. Komunisti so neozdravljivo dostojanstveni. Ko so v Dresdenu o božičnem času začeli prodajati angelike, ki so nosili prazničen napis: »Mir na zemlji jamči izvedbo našega petletnega plana«, ni prišlo komunistom nitti na misel, da bi se jim utegnil kdo smejeti. Ko je nek madžarski komunistični časopis poročal, »z uvedbo sovjetskih smernic se je naše plesna kultura tako razvila kot še nikoli prej, poleg tega pa je ples postal v naši državi skupna stvar vseh, so komunisti menili, da je to le odobrati in da ni prav nič smešno. Kantonski list Južni dnevnik, ki je grajal neko kantonsko restavracijo, ker je ovesna kosmije, ki jih je zjutraj servirala svojim gostom, imenovala »Uprisi Ameriki, pomagaj Koreji«, opoldanski riž pa »Varuj dom, brani domovino«, je napisal samo: »Ne ponizujte dostoj-

stvene propagandne kampanje in skladbe, ki so bile zložene načas za 30. obletnico češkoslovaške komunistične stranke, vzhici poslušali kantato »Clanska izkaznica komunistične partije«, ko sem čitala, da se je sovjetska Literarna Gašeta zavzemala za ustanovitev fakultete, kjer bi se cirkuski igralci lahko učili političnih, socialnih in estetičnih disciplin, ko sem slišala, da je madžarsko trgovinsko ministrstvo izdal odlok, da je treba vse dolgodlakaste pse ostrici in oddali državi diako, ki je daljša kot dva centimetra, ker bodo lastniki psov v nasprotнем primeru strogo kaznovani, kar je poročal zagrebški list Vjesnik 1. februarja leta 1952, me ta dejstva niso napotila k premisljevanju, niso mi vzbujala strahu, morala sem se jim samo smerati.

Barbara Vereker

Okrožni odbor SDZ v Nubrežini vabi vse člane in somišljenike na politični sestanek, ki bo v nabrežinski kinodvorani 12. oktobra ob 16. uri

Obravnovali bomo politični položaj v zvezi z razvojem tržaškega vprašanja in politične dogodke v naši občini

TAJNIŠTVO

„Le Alpi Giulie dimenticate...“

V zadnjem času smo lahko slišali odmen na pustolovščino italijskih alpinov v obmejnih hribih: *Giornale di Trieste* se je čutil poklicanega, da, kakor v vseh stvarih, blekne tudi o svojo pametno.

Tako v začetku moramo pojavniti, da ne mislimo v naslednjih vrsticah braniti sedanji režim v Jugoslaviji in s tem potvarjati resnice, a ko vnet slovenski planinbere takšne izlive šovinizma in sovraštva, preziranja ter smešenja vsega, kar je slovenskega, mu njegev planinska čast narekuje da mora braniti to, kar mu je najdražje: svoje hribe.

Kot smo že omenili, se je v *Giornale di Trieste* pojavil neki Luciano Cossetto, iz pisanja katerega lahko razumemo, kako se je (če je sploh omenjeni gospod planinice) tudi v italijanske planine vgnezdil oni šovinizem, ki onemogoči mirno sožitje s Slovenci in omadežju italijanski planinski ugle.

Pisec pričenja s ceremonijo, ki je baje bila na vrhu Mangarta leta 1920, ko je bil hrib posvečen »Madrepatriji«. In nadaljuje: »... gore, ki so bile z davnaj njenje (od Italije), že od tedaj, ko sta rimska in beneška kultura prodričali proti severu, so končno prišle pod Italijo.«

Gospod Cossettu ne gre v glavo, da je do tedaj (l. 1920!) osabno popolnila na vrhovih avstrijske zgodovine, filozofije, politične gospodarstva in moralnih plati sovjetskega športa.« Ob teh besedah vstaja pred našimi očmi slika sovjetskih telovadnic, kjer se športniki urijo, da se udeležijo raznih tekem. Medtem ko dva krepka rokoborci preizkušata svojo moč, sedite nju sekundanta vsak v svojem kotu in sklanjata glave nad kapičo filozofske knjige. V neposredni bližini se neka druga dvojica vadi v skakanju in od časa do časa prestane, da se zatopi v naslednje poglavje Marxa. Ob tej sliki se nam zdi, da včasih zasišljeno

besede: »Pusti zdaj žogo in nadaljuj z učenjem dialektičnega materializma, sami ne vedo, da so smešni. Komunisti so neozdravljivo dostojanstveni. Ko so v Dresdenu o božičnem času začeli prodajati angelike, ki so nosili prazničen napis: »Mir na zemlji jamči izvedbo našega petletnega plana«, ni prišlo komunistom nitti na misel, da bi jim utegnil kdo smejeti. Ko je nek madžarski komunistični časopis poročal, »z uvedbo sovjetskih smernic se je naše plesna kultura tako razvila kot še nikoli prej, poleg tega pa je ples postal v naši državi skupna stvar vseh, so komunisti menili, da je to le odobrati in da ni prav nič smešno. Kantonski list Južni dnevnik, ki je grajal neko kantonsko restavracijo, ker je ovesna kosmije, ki jih je zjutraj servirala svojim gostom, imenovala »Uprisi Ameriki, pomagaj Koreji«, opoldanski riž pa »Varuj dom, brani domovino«, je napisal samo: »Ne ponizujte dostoj-

stvene propagandne kampanje in skladbe, ki so bile zložene načas za 30. obletnico češkoslovaške komunistične stranke, vzhici poslušali kantato »Clanska izkaznica komunistične partije«, ko sem čitala, da se je sovjetska Literarna Gašeta zavzemala za ustanovitev fakultete, kjer bi se cirkuski igralci lahko učili političnih, socialnih in estetičnih disciplin, ko sem slišala, da je madžarsko trgovinsko ministrstvo izdal odlok, da je treba vse dolgodlakaste pse ostrici in oddali državi diako, ki je daljša kot dva centimetra, ker bodo lastniki psov v nasprotнем primeru strogo kaznovani, kar je poročal zagrebški list Vjesnik 1. februarja leta 1952, me ta dejstva niso napotila k premisljevanju, niso mi vzbujala strahu, morala sem se jim samo smerati.

Barbara Vereker

V drugem delu svojega članka, potem ko je majcenje pregledal nek jugoslovanski zemljevid, se gospod Cossetto hudo razburjal, ker ne najde več na zemljevidu italijanskih imen tam, kjer jih je bil navajen brati. *Tricornio* je postal čez noč Triglav, najti ne more več ne *Pleizza* in ne za Italijane tragične *Caporetta*. Vsem kočam – pravvi – da so spremenili ime, posebno pa mu je ostala na želodcu koca Petra Skalarja: za njihov Jof-

SDZ in naš delavec

Ves program našega gibanja je roštvo za obstanek in napredek celotnega slovenskega naroda. To sodelovanje med posameznimi sijoja pa je nemogoče, ce ne dobi svoje pravice prav slovenski delavec.

Toda Slovenska demokratska zveza bi tega ne zasluzila in svojega poslanstva ne izpolnjevala, če ne bi prav posebne skrbi posvečala tistem sloju slovenskega delovnega ljudstva v Tržaškem in Gorjškem, ki zaradi posebnih razmer tukaj predstavlja števileno jedro slovenskega delavca.

Zavedajoč se te posebne naloge je Slovenska demokratska zveza v glavnem delu svojega programa dala največ poudarka pravicam in zahtevam slovenskega delavca. Ne zaradi tega, da bi zganjala poceni demagogijo na račun delavca in njegove stiske, marveč, ker se zaveda, da je v skupnem in tvarem sodelovanju vseh slojev po-

roštvo za obstanek in napredek celotnega slovenskega naroda.

To sodelovanje med posameznimi sijoja pa je nemogoče, ce ne dobi svoje pravice prav slovenski delavec.

Bistven pogoj za zagotovitev teh pravic je rešitev socialnega vprašanja. Toda te rešitev si ne zamislimo tako, kakov je oznanjan komunizem. Mi ne trdim, da gredo samo delavcu vse pravice in njeni vsa oblasti. S tem bi delali krvico drugim delovnim ljudem in se zavrnili za diktaturo enega sloja nad vsemi drugimi.

Grešili bi proti enemu glavnemu načelu našega gibanja, ki se bori za koristi in pravice vseh delovnih ljudi na tem ozemlju, naj bodo to delavci, kmetje, obrtniki, uradniki ali razumniki.

Gesla o delavski ali proletarski diktaturi tudi ne imamo uporabljati, ker se zavedamo, da je ta kriptika le propaganda laž. Ta laž naj majhni skupini totalitarnih stremuhov omogoci, da po delavskih hrbtih in po delavskih življih zležejo do oblasti in do vseh dober. V Sovjetski zvezji vlada 14 ljudi nad 200 milijoni duš.

Danes vsi vidimo, kako je večina slovenskega delavstva postala žrtve slapa. Ker je verjela propaganda o diktaturi proletariata, je padla na položaj državnih sužnjev, ki jih povrh duševnega in telesnega jarma tepe se blid vseh kapitalističnih izjemalskih in prigajalskih delovnih metod. Razlik med tistim, kar je bilo prej in kar je danes, je le ta da danes vlti ta blid država. Zaradi tega seveda ni blid ni manj bolč. Toda slovenski delavec pod njim zdaj niti ječati ne sme kaj se protestirati, ali da bi se temu zatiranju uprl v stavko, kakor se je lahko popreg.

Da vsaj del slovenskega delavstva, ki živi v svobodi, rešimo usode prisilnega dela, prigajane strestovljnosti in brezobzirnega izkoristjanja po državnem kapitalizmu, smo postavili svoj socialni program.

Ta socialni program daleč prekaša komunistični socialni evangeli, ker zagovarja slovenskemu delavcu možnosti za vedno večji razvoj v sklopu celotne narodne skupnosti. In delavec je prav tako enakovreden član te skupnosti kakor vsak drugi.

Naj program hoče iz delavca najprej narediti spet človeku, ki bo imel pravico misliti z lastno glavo, soditi po lastni preudarnosti ter se odločati po lastnih koristih, ne pa po zapovedih in muhahake partijske ali večjih in manjših sindikalnih diktatorjev.

Naj program hoče iz delavca najprej narediti spet človeku, ki bo imel pravico misliti z lastno glavo, soditi po lastni preudarnosti ter se odločati po lastnih koristih, ne pa po zapovedih in muhahake partijske ali večjih in manjših sindikalnih diktatorjev.

Sprito vsega tega je nova sovjetska kuharska knjiga podobna vabiljivem sedežem v vodi, po katerih je hlepel Tantal, pa ni mogel do njih. Podobne Tantalove mutke trpijo tudi sovjetske gospodinje.

Prispevki za kmetovalce

Zav. v. upr. je odobrila potrebne prispevke za pobude, ki se tičajo izboljšanja in povečanja krajevne poljedelske proizvodnje; v ta namen bodo dani:

1. Prispevki, ki lahko dosežejo največ 38 odstotkov za gospodarska izboljšanja (gradnje, razširitve in preuredbi poslopij) in za zemeljske spremembe (globoko oranje za zasaditev trt in sadnega drevja).

Kmetovalci, ki misljijo izvesti omenjena dela in se poslužiti zakonitega prispevka, morajo vložiti proročno na Področno kmetijsko nadzorništvo - Trst, ulica Ghega št. 6-I. - tel. 51-56. Rok za vlaganje proračun zapada 31. oktobra t.l. za oranje in zasaditev trt in sadnega drevja.

Kmetijsko nadzorništvo bo za vsak primer obvestilo zainteresirance o možnosti prispevka, nakar bo še lahko predložil proračun za dober uspeh nasadov.

2. Prispevki za nakup trtinih sadnik sadnega drevja v najvišjem iznosu 80 odstotkov. Nakup bo skupno izvedlo Kmetijsko nadzorništvo, ki bo skrbelo, da bodo sadike pravorstne in bodo nudile vse potrebne jamstva za dober uspeh nasadov.

Rok naročitve za jesensko sejanje poteče 15. oktobra t.l. in za spomladansko pa 15. decembra t.l. Za omenjene naročitve mora prispevki položiti na račun dve liri za vsako trto in 15 lir za vsako sadno drevo.

Prošnje in prispevke pod točko 2. in vseh naslednjih morajo biti naslovljene na Področno kmetijsko nadzorništvo, ulica Ghega št. 6-I. - tel. 86-73.

Vse omenjene pobude in izvedba

moramo branati takoj, ko smo jo preoral.

Ce bomo pšenici gnjili s hlevskim gnojem, ga potrosimo počez pred oranjem. Tako gnojenje bomo izpolnili s superfosfatom in kalijevim soljom, in sicer približno 200 kg prvega in kakih 100 kg kalijeve soli. V težkih mastnih zemljah gnojenje s kalijevim soljem daje živo čutiti, da ga smatrajo ne le za človeka, marveč, kar je še več, za brata.

Duhovna osvobodenje slovenskega delavca od vseh diktatur in vseh tretjih je prvi pogoj za njegovo

socialno osvobodenje.

To socialno osvobodenje, za katero se borimo, mora omogočiti

slovenskemu delavcu vedno boljše življenje.

Mora mu dajati vse možnosti

za duhovni razvoj, za kulturni

in naravnost, za zdravje in dobrobit.

Način našega ž

VESTITI S TRŽAŠKEGA

Zavezniški izgovori

Zavezniški odgovor na sovjetsko noto o Trstu vsebuje izrek, o katerem je najmanj, kar bi morali reči, to, da je neprisakovani.

V svojem odgovoru namreč zavezniški pravijo, da krivda, če doleži ni prišlo do ostvaritve svobodne tržaške države, pada edinole na Sovjetsko zvezo. Brez dvoma se tudi to stališče more zastopati. Kajti, če bi ne bilo bojazni pred sovjetskim pritiskom na Trst in preko Trsta, če bi ne bilo strahu zaradi možnosti ponovnega vdora komunistične vojske, bi zavezniški brčašči ne bili tako lahko, tako velikodušno in kar dodajmo, tako nepremišljeno podpisali Italiji one nesrečne menice z 20. marca 1948, ki je doslej dvignila že toliko prahu.

S tem so Italijani brez dvoma dobili v tej politični igri v roke pomemben adut. In seveda jih nič ni oviralo, da ga tudi v izdatni meri ne bi izkoristili. Ali pa so Italijani pri tem izkorisjanju poskazali vsaj toliko obzirnosti, kolikor bi je moralni, da bi postali vredni tistega izrednega zaupanja, ki so jim ga izkazali zavezniški? Ze površen pogled na današnje stanje dokazuje, da so se pokazali brez takta, brez čuta za odgovornost, popolnoma brezobzirne tudi do najosnovnejših pravic našega življa in v okrog Trsta ter brez najmanjšega obzira do dostenanstva zahodnih zavezniških.

Nam govorijo: Ali ne zaupate poštenosti in pravičnosti italijanskega ministrskega predsednika De Gasperi, ki do potankosti pozna vsa tukajšnja vprašanja, ker je nekoliko let sedel v dunajskem parlamentu, ki pozna še avstrijska narodnostna vprašanja in jé zato sposoben oceniti slovenske narodne zahteve?

De Gasperi ima zdaj že 70 let. Kako dolgo bo on še vladal, ne vedemo. Morda še dolgo, nikakor pa ne več predolgo. Res je, da žive še italijanski političarji, kakor je Orlando, ki še pri svojih osmedesetih lejih kaže veliko živlost ali pravzaprav samo težnjo, da z neizprosnim nastopanjem in izpadanjem krije svojo nepristopnost za novejše politične zaslove. Ne gledate na to, če ocenjujemo De Gasperijevo kariero kot dolgo ali kratko, tudi on bo imel naslednika in ta ne bo več v stanju, da bi z razumevanjem presojal naš položaj, naše potrebe, naše težnje, našo preteklost in to, kar bi za dobre odnose s Italijo s svojimi sosedji mogla pomeniti naša bodočnost. In čeprav bi po svoji preteklosti De Gasperi bil morda sposoben za to, da bi mogel

Glasbena šola SPM

Na Glasbeni šoli SPM bo razdelitev začasnega urnika v petek, dne 3. oktobra t.l. od 10. do 12. ure. Reden pouk pritne v soboto, dne 4. oktobra t.l. v ulici Machiavelli št. 22, II. nad-

razumeti naš položaj in ga presovjetati pravično, se vprav De Gasperi v tržaškem vprašanju do nas, kaže točno tako, kakor to moremo prisakovati samo od italijanskega državnika: bahovo in brez najmanjšega razumevanja. Ceravno prav dobro ve, da na vsem tržaškem področju ni kmeta razen našega kmeta in vendar na položaj kmetijskega svetovalca noče predložiti Slovence. Enako on prav dobro ve, da bi Italija zavezniškom morda še pokazati, da zna vladati temu področju tako, kot to najbolje odgovarja potrebam nješčevega prebivalstva. Kaj bi bilo stale Italijane, da bi pred postavljivo nove uprave čisto neobvezno naprili tako dali možnost izraziti — ali sprejeli — naše stališče? Ali jim mar se vedno ni jasno, da imamo to vsaj toliko pravice, kolikor gre ljudem, ki od pokolenja do pokolenja že trinajst stoletj žive v teh krajih? Na vse to pa službeni Italiji seveda ni pomislila! In na to ni pomislila, čeprav še ni v posesti tega področja in čeprav ima — in se kolikšn — obvez do zavezniških! Službeni Italiji ni bilo mar, če s takim postopkom zavezniške spravljajo ob ugled. Sla je celo tako daleč, da potem, ko je hladno, krvno organizirala žalitve generala Wintertona, temu vsili kot svojega svetovalca enega od sokrivcev teh žalitev in človeka, ki se je z Avgustom Guerrerom dogovoril o članku, ki ga je Corriere della Sera objavil o Wintertonu.

Tako izgleda postopek službene Italije do Slovencev tržaškega področja, in to do onih Slovencev, ki so krvaveli za zavezniško stvar in zavezniški stvari žrtvovali na desetine tisočev človeških življenij.

dodim so današnji iridentisti in nacionalisti zabavali s teoretskimi uživanji o bodočem življenju Evrope.

De Gasperi se je v Strasburgu posvetoval o bodoči ureditvi Evrope. Italijanski tisk toži nad usodo prebivalcev Posarja, katerim preprečujejo, da bi se prznali za tisto, kar so. Kako lahko je drugim prosvetovali politiko vzajemnosti, posebno tistim, ki so tako živo občutili italijanski sunek z nožem v hrbot, in tistim, katerim današnja Italija grozi, da bo Nemci spet vzela za svoje zavezničke, češ da jih je za varnost Evrope treba ponovno oborožiti.

Ce pa se je že tako lahko ogrevati za Evropo, za človečanske pravice, za pravice narodnih manjšin, tedaj — xcharity begin at home — naj pomede De Gasperi, smeti pred svojimi vrati. Plemenita zamislj, človeklobjuna načela, slavospevi svobodi niso za to, da bi se z njimi bahali kot ženska z novo obleko, ampak nam morajo biti v krv in mesu.

RESOLUCIJA Varnostnemu svetu Združenih narodov

in v vednost:

vladi Nj. Veličanstva Velike Britanije,
vladi Združenih držav Amerike,
vladi Zveze sovjetskih socialističnih republik,
vladi Francoske republike in
poveljniku Svobodnega tržaškega ozemlja, generalu Wintertonu.

Občinski svet občine DEVIN-NABREZINA je na svoji redni seji dne 29. septembra 1952 sklenil, da glede na veliko diplomatsko aktivnost, ki je v teku v zvezi z rešitvijo vprašanja Svobodnega tržaškega ozemlja,

zahteva spoštovanje členov mirovne pogodbe iz Italijo in vseh dodatnih prilog, s katerimi je bilo končno veljavno ustanovljeno Svobodno tržaško ozemlje, imenovanje guvernerja in združitev občin z tega ozemlja.

Protестира najodločneje proti vsakemu razkosanju Svobodnega tržaškega ozemlja ter njegovi delitvi med Italijo in Jugoslavijo, bodisi to na podlagi tako imenovane etnične črte, ki ne obstaja in jo je nemogoče določiti v narodnostno tako mešanem ozemlju, bodisi na podlagi katerega koli plebiscita.

Protistiha nadalje proti kondominiju Italije in Jugoslavije na Svobodnem tržaškem ozemlju, ker so kondominiji izvor novih vojn, ter

naglaša, da vidi le v ohranitvi in dokončni ostvaritvi Svobodnega tržaškega ozemlja pogoj za zblizanje širokih množic italijanskega in jugoslovanskih narodov ter pogoj za mirno sožitje, medsebojno spoštovanje v gospodarski, socijalni in kulturni na predek na Svobodnem tržaškem ozemlju živečega prebivalstva.

V Nabrežini dne 29. septembra 1952.

Čudno poročanje Katoliškega glasa

Uredništvo

Katoliškega glasa
v Gorici

Gleda na članek »Kam plove Slovenska demokratska zveza na Tržašku, ki ste ga objavili v zadnjem številki vašega ugodnjega lista, vas naprošam, da objavite sledete poravke in pojasnila:

1) Ni res, da sem izjavil svetovalcem Dragi Legiši in dr. Jožetu Skerku, da nameravam sklicati sejo občinskega sveta proti koncu oktobra ali v začetku novembra, pač pa je res, da sem izjavil samo dr. Skerku, ker g. Draga Legiš sploh nisem videl do par dni pred prvo sejo, da nameravam sklicati občinski svet na redno zasedanje proti koncu septembra ali v začetku oktobra, kot je to bila vedno dosedavna navada, bodisi tu kakor v vseh drugih občinah.

2) Ni res, da so zastopniki večerne vzel občinske spise s seboj na dom, zaradi česar jih občinski svetovalci niso imeli na vpogled, pač pa je res, da sem imel nekatere občinske spise zakljenke v svoji pisalni mizi na županstvu in sem doma telefoniral dr. J. Skerku, ki je bil na občini, da mu pošiljem takaj ključ, kar je dr. J. Skerk odklonil, češ da ni važno, ker se drugi dan spet vrne.

3) Je res, da nisem hotel dati na glasovanje predlog g. Drage Legiša v zadevi občinskega tajnika, in to iz razloga, ker to vprašanje ni bilo na dnevnem redu; res je pa da sem dal na glasovanje predlog ožjega odbora, naj se imenuje za tolmaka pri sejah občinskega svetobrančnega uradnika Franc Gruden. Ce pa želijo občinski svetovalci, da se razpravljajo občinskem tajniku ali sploh o kakršnem koli drugem predlogu, naj pravocasno in pisorno pošljajo svoje predloge, in prepričati našo vladni način, da bo omor vseh njihovih predlogov razpravljal ter tudi glasoval.

3) Je res, da nisem hotel dati na glasovanje predlog g. Drage Legiša v zadevi občinskega tajnika, in to iz razloga, ker to vprašanje ni bilo na dnevnem redu; res je pa da sem dal na glasovanje predlog ožjega odbora, naj se imenuje za tolmaka pri sejah občinskega svetobrančnega uradnika Franc Gruden. Ce pa želijo občinski svetovalci, da se razpravljajo občinskem tajniku ali sploh o kakršnem koli drugem predlogu, naj pravocasno in pisorno pošljajo svoje predloge, in prepričati našo vladni način, da bo omor vseh njihovih predlogov razpravljal ter tudi glasoval.

4) Ni res, da nosim zvrhano mero soodgovnosti za prej prodana občinska zemljišča, pač pa je res, da nosi enako odgovornost vsak član prejšnjega občinskega sveta, vstevši tudi oceta obeh sedanjih občinskih svetovalcev g. Draga Legiš in g. dr. J. Skerk. Ce bi bil tako zloben, kot je neimenovan dopisnik, bi lahko slednjemu pripravil, da lahko slednjemu predlagal, da se naša vladni način, da bo omor vseh njihovih predlogov razpravljal ter tudi glasoval.

4) Ni res, da nosim zvrhano mero soodgovnosti za prej prodana občinska zemljišča, pač pa je res, da nosi enako odgovornost vsak član prejšnjega občinskega sveta, vstevši tudi oceta obeh sedanjih občinskih svetovalcev g. Draga Legiš in g. dr. J. Skerk. Ce bi bil tako zloben, kot je neimenovan dopisnik, bi lahko slednjemu predlagal, da se naša vladni način, da bo omor vseh njihovih predlogov razpravljal ter tudi glasoval.

Pozivamo naše učiteljstvo, naj budno pazi na delovanje teh ne-

strepane in v vsem začetku spet prepreči — kot sicer vsako leto — njihove raznarodovalne nakane!

sko zemljo, da bi jo potem z nimi dobili prodali komur koli, bi prosil vašega dopisnika, da brez ozira na levo in desno napiše vse zanimive zgodbe katerih zaloge ne poznam.

JOSIP TERCON

Prosili bi uredništvo Katoliškega glasa, naj prihodnjih pazi, kaj objavi, in naj ne veruje slepo raznim prizadetim »dopisnikom«. Zaradi tega naj raje prepusti vlog potvarjalcev resnice Primorskemu dnevniku in Delu, ker so bolj izurjeni. Verjetno je, da jim »dopisnik« Katoliškega glasa — četudi jim bo sufliral sam novi vodja — ne bodo kos.

Ni res, da je D. Legiš predlagal, naj se »ziber« komisija, ki bo se stavila za predsedništvo cone vlogo z zahtevo, naj se v občino pošteje tajnik, zmožen opravljati vse funkcije, naložene mu po zakonu. To ni točno. D. Legiš je predlagal, naj ugotovi komisija, če je tajnik zmožen opravljati funkcije, ki jih predvideva zakon, in naj o tem poroča predsedništvo cone, ni pa stavljal nobenega konkretnega predloga glede tajnika!

Dopisnik Katoliškega glasa bi hotel podatkan občinskemu odboru — in SDZ — da so za italijanskog tajnika. Mi mu odgovorimo, da o Italijanskem tajniku na seji sploh ni bilo neposrednega govora, ker titovalci (ali filotovski, kar je isto) svetovalci se niso upali za,

Kar se tiče opombe »dopisnik« Katoliškega glasa, da očita Demokracijo nekomu, da je bil domobranec, bi radi omenili, da Demokracija ni nikoli nikomur kaj takega očitala. Očitali smo in očitamo, da je bivši domobranec postal titovski zaveznik. Ne vprašamo ga, kdaj ga je do tege pripravil in zakaj, ugotavljamo samo, da je se enkrat menjal svoja politična načela. To je tretjič: domobranec — SDZ — SKSZ — titovski sopotnik.

Kar se tiče opombe »dopisnik« Katoliškega glasa, da očita Demokracijo nekomu, da je bil domobranec, bi radi omenili, da Demokracija ni nikoli nikomur kaj takega očitala. Očitali smo in očitamo, da je bivši domobranec postal titovski zaveznik. Ne vprašamo ga, kdaj ga je do tege pripravil in zakaj, ugotavljamo samo, da je se enkrat menjal svoja politična načela. To je tretjič: domobranec — SDZ — SKSZ — titovski sopotnik.

Naš glasbeni folklorni zaklad je trdna podlaga, na kateri raste naša kulturna stavba na Tržaškem.

Da je stremljenje po glasbenem šolanju veliko, nam dokazuje dejstvo, da uspevata v našem mestu našem ozemlju in segajo v področje, ki je vsem tržaškim Slovencem najbolj pri srcu, to je v našem sestvu.

Naš glasbeni folklorni zaklad je trdna podlaga, na kateri raste naša kulturna stavba na Tržaškem.

Naš glasbeni folklorni zaklad je trdna podlaga, na kateri raste naša kulturna stavba na Tržaškem.

Naš glasbeni folklorni zaklad je trdna podlaga, na kateri raste naša kulturna stavba na Tržaškem.

Naš glasbeni folklorni zaklad je trdna podlaga, na kateri raste naša kulturna stavba na Tržaškem.

Naš glasbeni folklorni zaklad je trdna podlaga, na kateri raste naša kulturna stavba na Tržaškem.

Naš glasbeni folklorni zaklad je trdna podlaga, na kateri raste naša kulturna stavba na Tržaškem.

Naš glasbeni folklorni zaklad je trdna podlaga, na kateri raste naša kulturna stavba na Tržaškem.

Naš glasbeni folklorni zaklad je trdna podlaga, na kateri raste naša kulturna stavba na Tržaškem.

Naš glasbeni folklorni zaklad je trdna podlaga, na kateri raste naša kulturna stavba na Tržaškem.

Naš glasbeni folklorni zaklad je trdna podlaga, na kateri raste naša kulturna stavba na Tržaškem.

Naš glasbeni folklorni zaklad je trdna podlaga, na kateri raste naša kulturna stavba na Tržaškem.

Naš glasbeni folklorni zaklad je trdna podlaga, na kateri raste naša kulturna stavba na Tržaškem.

Naš glasbeni folklorni zaklad je trdna podlaga, na kateri raste naša kulturna stavba na Tržaškem.

Naš glasbeni folklorni zaklad je trdna podlaga, na kateri raste naša kulturna stavba na Tržaškem.

Naš glasbeni folklorni zaklad je trdna podlaga, na kateri raste naša kulturna stavba na Tržaškem.

Naš glasbeni folklorni zaklad je trdna podlaga, na kateri raste naša kulturna stavba na Tržaškem.

Naš glasbeni folklorni zaklad je trdna podlaga, na kateri raste naša kulturna stavba na Tržaškem.

Naš glasbeni folklorni zaklad je trdna podlaga, na kateri raste naša kulturna stavba na Tržaškem.

Naš glasbeni folklorni zaklad je trdna podlaga, na kateri raste naša kulturna stavba na Tržaškem.